

1. CONTEXTUL STRATEGIC ȘI CORELAREA CU ALTE STRATEGII SI PLANURI RELEVANTE

Elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a municipiului Timișoara și a zonei urbane funcționale pentru perioada de programare 2021-2027 este marcată de necesitatea actualizării obiectivelor și priorităților de dezvoltare ale acestui teritoriu, în contextul perioadei de programare 2021-2027. Noua perioadă de programare vizează și actualizarea politicilor europene pentru perioada de referință, precum și bugetul aferent operaționalizării priorităților și politicilor definite. Totodată, în calitate de Stat Membru, România se aliniază acestor priorități și politici atât la nivel național, cât și la nivel local, fiind urmărită adaptarea la contextul strategic european, cât și la instrumentele de suport disponibile.

Astfel, demersul elaborării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a municipiului Timișoara și a zonei urbane funcționale pentru perioada de programare 2021-2027, cu orizontul de timp 2030, urmărește corelarea cu documentele de planificare strategică relevante de la nivel global, european, național, regional, județean și local, fiind vizate obiectivele și direcțiile ce ghidează dezvoltarea la nivel macro, cât și cele specifice, orientate către teritoriul studiat.

În acest context, municipiul Timișoara și zona urbană funcțională trebuie să beneficieze de un nou document strategic care să răspundă provocărilor actuale și să stabilească principalele direcții de acțiune pentru perioada 2021-2027, noua strategie reprezentând un document cadru de referință care stabilește obiective clare pentru viitorul municipiului și al cetățenilor acestuia, fiind concepută pentru a răspunde nevoilor reprezentanților autorității locale și comunității, cu scopul îmbunătățirii calității vieții cetățenilor și prosperității mediului economic local.

1.1. CONTEXT GLOBAL ȘI EUROPEAN

1.1.1. CONCEPTUL DE DEZVOLTARE URBANĂ SUSTENABILĂ ÎN CONTEXT GLOBAL ȘI EUROPEAN

La nivel global, politicile de dezvoltare urbană durabilă se încadrează într-un demers strategic mai larg al Națiunilor Unite, respectiv Obiectivele de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite 2030 (UNSDG2030). Acestea au fost definite în cadrul Summit-ului privind dezvoltarea din septembrie 2015, în urma căruia a rezultat **Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă**, un program de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal și care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economic, social și de mediu. În cadrul acestui demers au fost identificate o serie de 17 obiective de dezvoltare în toate domeniile esențiale ale societății umane.

Prin intermediul Obiectivelor Globale se stabilește o agendă de acțiune ambițioasă pentru orizontul de timp 2030 în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților și a injustiției și protejării planetei. Așa cum era de așteptat, subiectele de mediu și cele privind reducerea disparităților prin îmbunătățirea infrastructurii și a accesului la servicii mai bune pentru toți cetățenii au primit un caracter strategic.

Obiectivul de dezvoltare durabilă care integrează în cea mai mare măsură intervențiile care vizează dezvoltarea urbană este Obiectivul de dezvoltare durabilă 11, care include obiective specifice precum:

- 11.2 – asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, accesibile, accesibile și sustenabile pentru toți, îmbunătățind siguranța rutieră, în special prin extinderea transportului public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor din situații vulnerabile, femeilor și copiilor, persoanele cu dizabilități și persoanele în etate, până în 2030;
- 11.3 – consolidarea urbanizării incluzive și durabile și a capacității de planificare și gestionare a așezărilor umane pe baze participative, integrate și sustenabile în toate țările, până în 2030;
- 11.6 – reducerea impactului negativ asupra locuitorilor orașelor, inclusiv acordând o atenție deosebită calității aerului și gestionării municipale a deșeurilor;
- 11.A – susținerea legăturilor economice, sociale și de mediu pozitive între zonele urbane, peri-urbane și cele rurale prin consolidarea capacității de planificare a dezvoltării la nivel național și regional;
- 11.B – creșterea substanțială a numărului de orașe și așezări umane care adoptă și implementează politici și planuri integrate în vederea incluziunii, eficienței resurselor, atenuării și adaptării la schimbările climatice, reziliența la dezastre și dezvoltarea și punerea în aplicare, în conformitate cu Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscului de Dezastre 2015-2030, a politicilor de gestionare holistică a riscului de dezastre la toate nivelurile.

FIGURĂ 1 - OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE DURABILĂ

Sursa: Guvernul României, 2018. Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă au fost adoptate în cadrul Conferinței Habitat III a ONU sub denumirea de **Noua Agendă Urbană**. Aceasta conține orientările necesare pentru ca orașele din toată lumea să fie mai favorabile incluziunii, mai ecologice, mai sigure și mai prospere. Noua Agendă Urbană a UE a fost adoptată de Comisia Europeană prin intermediul a trei angajamente:

- Punerea în aplicare a Noii Agende Urbane prin intermediul Agendei Urbane a UE – Agenda Urbană a UE a fost concepută astfel încât orașele să aibă un cuvânt de spus în procesul de elaborare a politicilor. Cu cele 14 teme prioritare, guvernanta pe mai multe niveluri și accentul pus asupra învățării reciproce, Agenda Urbană a UE contribuie la punerea în aplicare a Noii

Agende Urbane în Uniunea Europeană. Agenda Urbană a UE a fost lansată în mai 2016 prin Pactul de la Amsterdam și promovează cooperarea dintre statele membre, orașe, Comisia Europeană și alți actori interesați pentru a stimula creșterea, calitatea locuirii și inovarea în orașele Europei și îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane;

- Planurile de acțiune pentru cele 14 teme prioritare au fost elaborate și inspiră politicile și programele perioadei de programare 2021-2027 – Acestea includ recomandări în materie de politici, bune practici și proiecte/ acțiuni ce pot fi implementate în parteneriate și aplicate pe scară mai largă în UE. Planurile de acțiune vizează, printre altele, îmbunătățirea reglementărilor, a mecanismelor de finanțare și a cunoștințelor în domeniile vizate, dar și politicile publice, guvernanta și practicile locale;
- Elaborarea unei definiții armonizate la nivel mondial a noțiunii de oraș – Crearea cadrului pentru ca orașele din toată lumea să poată compara date, stabili criteriile de referință și asigura o mai bună monitorizare a dezvoltării urbane.

Declarația Ministerială de la Geneva pe Locuire și Dezvoltare Urbană Durabilă susține prioritățile Agendei Urbane – Habitat III și Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și evidențiază provocări precum: accesibilitatea locuințelor (din punct de vedere financiar), combaterea schimbărilor climatice, întărirea legăturilor urban rural și planificarea orientată către cetățean. Pentru a răspunde acestor provocări, Declarația de la Geneva promovează:

- Locuirea accesibilă;
- Inovarea, incluziunea și ameliorarea perspectivelor de viitor pentru tineri;
- Ameliorarea și eficientizare serviciilor publice pentru a susține dezvoltarea durabilă și echilibru de gen;
- Locuire incluzivă care ține cont de persoane cu dizabilități și vârstnici;
- Integrarea provocărilor de mobilitate și sănătate publică în procesul de planificare;
- Orașe verzi, compacte și reziliente;
- Revitalizarea fondului construit, eficientizare termică și transferul către surse regenerabile de energie;
- Integrarea soluțiilor TIC în gestiunea orașelor ținând cont de confidențialitate și securitate;
- Întărirea guvernanței, mai ales la nivel de comunitate (asociații de proprietari etc.).

Agenda Teritorială a UE este un document strategic de planificare spațială la nivel european, lansat în anul 2007 și actualizat în 2011, respectiv în anul 2020. Ultima versiune a Agendei teritoriale vizează orizontul de timp 2030 și pornește de la o suită de provocări cu care teritoriul european se confruntă, respectiv:

- Disparitățile sociale și teritoriale sunt în creștere, evidențiindu-se creșterea dezechilibrelor și inegalităților în domenii precum: calitatea vieții, serviciile de interes general, dezvoltare socio-demografică, digitalizare și a 4-a revoluție industrială, forța de muncă și dezvoltare economică, interdependențe între locuri sau interconectarea la nivel global;
- Presiunea în continuă creștere în ceea ce privește dezvoltarea sustenabilă și schimbările climatice, pierderi ale biodiversității, utilizarea/ consumul terenului, calitatea apei, solului și aerului, energie sigură, accesibilă și sustenabilă, tranziție justă, lanțuri valorice circulare sau patrimoniu natural, cultural și peisaj.

Pentru a combate provocările enumerate mai sus, Agenda Teritorială 2030 stabilește două obiective generale, însoțite de o serie de priorități, după cum urmează:

- O Europă Justă, care oferă perspective de viitor pentru toate locurile și persoanele:
 - O Europă echilibrată – Dezvoltare teritorială mai bine echilibrată folosind diversitatea Europei;
 - Regiuni funcționale – Dezvoltare locală și regională convergentă, mai puțină inegalitate între locuri;
 - Integrare dincolo de granițe – Traiul și muncă mai facile peste granițele naționale.
- O Europă Verde, care protejează mijloacele de trai comune și modelează tranziția societală:
 - Mediu sănătos – Mijloace de trai ecologice mai bune, orașe și regiuni reziliente și neutre din punct de vedere climatic;
 - Economie circulară – Economii locale puternice și sustenabile într-o lume globalizată;
 - Conexiuni sustenabile – Conectivitate sustenabilă fizică și digitală a locurilor.

1.1.2. CONTEXTUL EUROPEAN PRIVIND PERIOADA DE PROGRAMARE 2021-2027

Pactul Verde European (European Green Deal) reprezintă strategia post-2020 a Uniunii Europene și este parte din demersurile Comisiei Europene de a implementa Agenda 2030 a Națiunilor Unite. Prin Pactul Verde European, UE a stabilit o agendă ambițioasă pentru a atinge neutralitatea din punct de vedere climatic până în 2050, sprijinind tranziția către o economie verde și circulară competitivă, decuplată de utilizarea resurselor neregenerabile. Pactul Verde European include un set de măsuri legislative, acțiuni și mecanisme de finanțare care acoperă domeniile: energie durabilă, economie circulară, transport curat, natură și biodiversitate, alimentație și agricultură, finanțe ecologice și industrie. Pactul este susținut de un plan de acțiune concret și de un angajament privind transformarea obiectivelor în obligații din punct de vedere juridic, prin Legea europeană privind clima. După cum se precizează în foaia de parcurs privind Pactul Verde European, se urmărește elaborarea de „politici profund transformative” și integrarea sustenabilității și acțiunilor climatice în toate politicile și programele UE.

Printre principalele provocări ale următoarei decade, transpuse în seturi de măsuri de politică în cadrul Pactului Verde European, se regăsesc o serie de elemente direct relevante pentru prezenta strategie:

- **ENERGIE CURATĂ** | Eliminarea utilizării cărbunelui ca sursă de energie reprezintă un pas crucial în atingerea obiectivelor climatice în 2030 și 2050. Astfel, eficiența energetică devine o prioritate la nivel comunitar, însă bazată pe surse regenerabile, concomitent cu reducerea contribuției cărbunelui și gazului natural. Pentru asigurarea unei alimentări cu energie sigură și la un preț acceptabil pentru toate tipurile de consumatori, piața europeană trebuie să devină mai integrată, interconectată și digitalizată;
- **INDUSTRIE DURABILĂ** | Economia circulară joacă un rol central în transformarea industrială la nivel european, viitorul fiind construit în jurul modernizării și creșterii eficienței, în special în industriile mari consumatoare de energie;
- **CONSTRUIREA ȘI RENOVAREA** | Creșterea eficienței energetice a clădirilor reprezintă o oportunitate atât prin prisma reducerii consumului de energie, cât și prin cea a susținerii economiilor locale, antrenând sectorul imobiliar sustenabil. Comisia Europeană a lansat o platformă dedicată acestui sector, reunind toți actorii relevanți susținerii acestui demers, pentru identificarea unor idei creative, mecanisme de finanțare și abordări inovatoare care să valorifice la maximum resursele existente;
- **MOBILITATEA DURABILĂ** | Reducerea emisiilor de carbon ca urmare a transportului trebuie să fie de cel puțin 90% pentru a contribui semnificativ la atingerea obiectivelor privind

neutralitatea climatică. Comisia Europeană are în plan să adopte o strategie pentru susținerea mobilității inteligente și durabile în 2020, având în centru nevoile utilizatorilor și încurajarea mijloacelor alternative de transport, nepoluante, mai sigure și accesibile.

STRATEGIA DIGITALĂ EUROPEANĂ (EUROPEAN DIGITAL STRATEGY – SHAPING EUROPE’S DIGITAL FUTURE) a fost întocmită în februarie 2020 la nivelul Comisiei Europene și are rolul de document programatic referitor la digitalizare pentru o perioadă de 5 ani. Totodată, acesta urmărește să creeze suveranitate digitală la nivel european și să permită statelor membre să dezvolte acest domeniu, conform valorilor europene comune. Această strategie definește 3 obiective majore:

- **Tehnologie care funcționează pentru oameni** – dezvoltarea, implementarea și utilizarea tehnologiei care poate aduce o diferență pentru oameni în viața de zi cu zi, incluzând, în același timp, o economie puternică ce să reflecte valorile europene;
- **Economie corectă și competitivă** – crearea unei piețe unice, unde companiile de toate dimensiunile se pot dezvolta și pot concura în condiții egale. Dar, în același timp pot comercializa, pot crea și pot utiliza tehnologii, servicii și produse digitale la o scară care le crește productivitatea și competitivitatea globală, unde și consumatorii pot fi siguri că drepturile lor sunt respectate și protejate;
- **O societate deschisă, democratică și sustenabilă** – Crearea la nivel european a unui mediu de încredere, unde drepturile cetățenilor asupra datelor pe care le furnizează, atât online cât și offline, sunt definite și respectate. Un mod european de transformare digitală care întărește valorile democratice, respectă drepturile fundamentale și contribuie la un mediu sustenabil, cu o amprentă climatică neutră și eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor.

Politica de Coeziune (PC) reprezintă politica regională și principala politică de investiții a UE și modelează peisajul finanțării europene pentru dezvoltare urbană. Prioritățile europene de finanțare pentru perioada de programare 2021-2027 sunt descrise în **Propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil și migrație, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize**, din mai 2018, prin care Comisia Europeană propune o nouă abordare strategică pentru Politica de Coeziune. În cadrul regulamentului sunt evidențiate noile obiective de politică, acestea fiind rezultatul corelării și simplificării celor 11 obiective tematice utilizate în perioada 2014-2020. Astfel, perioada 2021-2027 este ghidată de următoarele cinci obiective principale:

TABEL 1 - OBIECTIVELE POLITICII DE COEZIUNE PENTRU PERIOADA 2021-2027

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE
1. O Europă mai inteligentă	(i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate
	(ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor
	(iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor
	(iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat
2. O Europă mai	(i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE
ecologică	(ii) Promovarea energiei din surse regenerabile
	(iii) Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente
	(iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor
	(v) Promovarea gestionării durabile a apelor
	(vi) Promovarea tranziției la o economie circulară
	(vii) Dezvoltarea biodiversității, a infrastructurii ecologice în mediul urban și reducerea poluării
	3. O Europă mai conectată
(ii) Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală	
(iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	
(iv) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile	
4. O Europă mai socială	(i) Sporirea eficienței piețelor forței de muncă și facilitarea accesului la locuri de muncă de calitate prin dezvoltarea inovării și a infrastructurii sociale
	(ii) Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii
	(iii) Îmbunătățirea integrării socio-economice a comunităților marginalizate, a migraților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale
	(iv) Asigurarea egalității de acces la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență primară
5. O Europă mai aproape de cetățeni	(i) Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a dezvoltării patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane

Politica de Coeziune post-2020 continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a trei categorii: mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate. Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii – șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice, primirea și integrarea migraților –, pentru a ilustra mai bine realitatea de pe teren. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare inițiate și coordonate la nivel local. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 8% din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane. Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni. Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră (Interreg) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune.

Perioada post-2020 marchează o creștere substanțială a resurselor alocate pentru domeniile cercetare-inovare și tehnologii digitale, dar și pentru domeniile atenuării schimbărilor climatice și mediului înconjurător, oferind astfel oportunități semnificative pentru dezvoltarea urbană durabilă. Mai mult,

finanțarea va avea o concentrare tematică în jurul Obiectivului Prioritar 1 - O Europă mai inteligentă și Obiectivului Prioritar 2 - O Europă mai ecologică, cu emisii reduse de carbon, concentrare ce se va reflecta și la nivel național și regional.

Implementarea politicii de coeziune 2021-2027 la nivel național se va realiza prin intermediul a 16 programe, dintre care 8 programe naționale și 8 programe regionale. Prin intermediul celor 16 programe, aprobate de către Comisia Europeană în anul 2022, au fost alocate României 46 de miliarde de Euro pentru investiții strategice. Astfel, pentru prezenta strategie sunt relevante cele 8 programe naționale și Programul Regional Vest:

- Programul Sănătate (PS);
- Programul Dezvoltare Durabilă (PDD);
- Programul Tranziție Justă (PTJ);
- Programul Transport (PT);
- Programul Incluziune și Demnitate Socială (PIDS);
- Programul Educație și Ocupare (PEO);
- Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (PCIDIF);
- Programul Asistență Tehnică (PAT);
- Programul Regional Vest (PR).

Structura programelor pentru perioada 2021-2027 este diferită față de cea a perioadei anterioare, atât din punct de vedere al alocării financiare, cât și din punct de vedere al domeniilor vizate. Noua structură ilustrează priorități identificate la nivel european și național, cu un rol important acordat inovării, digitalizării, atenuării schimbărilor climatice, dar și sprijinirea unor domenii de bază ce necesită investiții importante, precum sănătatea.

Programul Regional Vest reprezintă principalul document de orientare a investițiilor cofinanțate din fonduri europene din Regiunea de Dezvoltare Vest și, implicit, a celor din județul Timiș, în perioada 2021-2027, având o alocare de 981.173.747 EUR.

Elaborarea Programului Regional Vest 2021-2027 presupune corelarea acestuia atât cu documentele de planificare existente la nivel regional, cât și cu regulamentele existente la nivel european, investițiile propuse urmând să fie concentrate pe cele 5 obiective principale de politică (OP) ale Comisiei Europene:¹

- O Europă mai inteligentă (o transformare economică inovatoare și inteligentă) – minimum 25%;
- O Europă mai verde, fără emisii de carbon – minimum 30%;
- O Europă mai conectată (mobilitate și conectivitate TIC regională);
- O Europă mai socială (implementarea Pilonului european al drepturilor sociale);
- O Europă mai aproape de cetățeni (dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coastă prin inițiative locale) – minimum 8%.

Dezvoltarea în perioada post 2020 va fi susținută și de instrumentul temporar de redresare **NEXTGENERATIONEU**, menit să ajute statele membre în procesul de redresare după pandemia de COVID-19. Elementul central al acestui instrument este **Mecanismul de redresare și reziliență**, având un buget de 672,5 miliarde EUR pentru împrumuturi și granturi disponibile pentru sprijinirea reformelor și investițiilor realizate de către Statele Membre. Pentru accesarea împrumuturilor și granturilor, fiecare

¹ <https://adrvest.ro/por-2021-2027/>

Stat Membru a elaborat un plan național de redresare și de reziliență care să prezinte principalele reforme și intervenții prevăzute pentru perioada post-pandemie. Scopul principal al mecanismului este de a atenua impactul socio-economic al pandemiei și de a orienta eforturile post-pandemie către o dezvoltare durabilă, rezilientă, pregătită pentru oportunitățile oferite de tranziția către o economie verde și către digitalizare. Astfel, mecanismul se bazează pe 6 piloni principali, respectiv:

- Tranziția verde;
- Transformarea digitală;
- Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii;
- Coeziune socială și teritorială;
- Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională;
- Politici pentru generația următoare, copiii și tineret.

Mecanismul este bazat, totodată, pe direcțiile și prioritățile promovate prin Pactul Verde European ca strategie de dezvoltare sustenabilă a teritoriului european. Astfel, mecanismul este menit să contribuie semnificativ la integrarea acțiunilor climatice și a sustenabilității mediului, Statele Membre trebuind să asigure cel puțin 37% din alocarea totală a planului de redresare și reziliență către acțiuni care să contribuie la tranziția verde. Totodată, mecanismul vizează digitalizarea la nivel european, cu cel puțin 20% din alocarea planurilor de redresare și reziliență destinată cheltuielilor în acest domeniu.

PLANUL NAȚIONAL DE RELANSARE ȘI REZILIENȚĂ (PNRR) AL ROMÂNIEI, un document strategic extrem de important pentru perioada de programare 2021-2027, acesta stabilind domeniile și prioritățile de investiții de la nivel național, precum și a direcțiilor de reformă în contextul crizei pandemice existente. Documentul se bazează pe cei 6 piloni principali ai Mecanismului de redresare și reziliență european și propune alocarea a 29,2 miliarde EUR pentru reformele naționale. În capitolul "Bugetul Planului Național De Redresare și Reziliență", se poate consulta tabelul care centralizează propunerile PNRR pentru fiecare pilot în parte, precum și bugetul inițial de negociere pentru fiecare componentă în parte.

1.1.3. CONTEXT TRANSFRONTALIER ȘI TERITORIAL

- Programul INTERREG IPA CBC România - Serbia 2021 – 2027;
- Programul Interreg VI-A România-Ungaria 2021-2027.

PROGRAMUL INTERREG IPA CBC ROMÂNIA - SERBIA 2021 – 2027 reprezintă un program de cooperare transfrontalieră prin care pot fi finanțate proiecte privind protecția mediului și adaptările la schimbările climatice, sănătate și educație, turism și cultură și managementul frontierei. În aria eligibilă a acestui program sunt cuprinse trei județe din România (Timiș, Caraș Severin și Mehedinți), precum și șase districte din Serbia (Severno Banatski, Srednje Banatski, Južno Banatski, Braničevski, Borski și Podunavski). Programul abordează 8 obiective specifice, aferente a 2 obiective de politică (O Europă mai verde și O Europă mai socială), respectiv unui Obiectiv specific Interreg (O mai bună guvernanta în materie de cooperare), în conformitate cu prevederile regulamentelor europene și are un buget total de 85.586.031 EUR, din care 72.748.124 EUR fonduri UE.

PROGRAMUL INTERREG VI-A ROMÂNIA-UNGARIA 2021-2027 propune crearea unei regiuni transfrontaliere între România și Ungaria mai verde, mai rezilientă și mai coezivă, cu o mai bună înțelegere a oportunităților de cooperare, încredere sporită și reducerea barierelor în calea cooperării, spre obiectivele comune ale Agendei 2030, într-un cadru de cooperare sustenabil². În aria eligibilă a acestui program sunt cuprinse 8 județe, 4 în România (Arad, Bihor, Satu Mare și Timiș) și 4 în Ungaria (Békés, Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar și Szabolcs-Szatmár-Bereg). Programul are un buget total în valoare de 175.940.025 EUR, din care 140.752.020 EUR fonduri UE.

1.2. CONTEXT STRATEGIC NAȚIONAL

În ceea ce privește documentele strategice relevante de la nivel național, propunerile relevante pentru dezvoltarea municipiului Timișoara și a zonei urbane funcționale includ, fără a se limita la:

- Strategia de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR);
- Planul de Amenajare a Teritoriului Național (PATN);
- Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 (SNDDR 2030);
- Planul Investițional pentru Dezvoltarea Infrastructurii de Transport pentru perioada 2020-2030;
- Strategia națională privind îngrijirea de lungă durată și îmbătrânire activă pentru perioada 2023-2030;
- Strategia Națională de Competitivitate 2021-2027;
- Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021 – 2027;
- Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027;
- Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI (SDTR)³ este documentul strategic care vizează dezvoltarea teritoriului național pentru orizontul de timp 2035, prezentând viziunea și obiectivele de

² <https://interreg-rohu.eu/ro/programul-interreg-vi-a-romania-ungaria-pentru-perioada-2021-2027-a-fost-adoptat/>

³ MDRAP, Strategia de Dezvoltare Teritorială a României, 2016.

dezvoltare la nivel național, regional și interregional, precum și aspecte ce privesc dezvoltarea la nivel transfrontalier și transnațional.

Conform viziunii SDTR, „România în 2035 este o țară cu un teritoriu funcțional, administrat eficient, care asigură condiții de viață și locuire pentru cetățenii săi și are un rol important în dezvoltarea zonei de sud-est a Europei”. Aceasta se bazează pe 5 obiective generale, după cum urmează:

1. Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband;
2. Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive;
3. Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane;
4. Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială;
5. Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială.

Pentru concretizarea viziunii, Strategia propune un scenariu de dezvoltare pentru anul 2035, concentrat pe dezvoltarea unei României policentrice. Scenariul urmărește dezvoltarea unor nuclee de concentrare a resurselor umane, materiale, tehnologice și de capitaluri, fiind vizate orașele mari și medii. Scopul unei astfel de dezvoltări este de a conecta eficient zonele de dezvoltare de la nivel național cu teritoriile europene, în vederea integrării mai bune a României în cadrul Uniunii Europene atât din punct de vedere economic, cât și regional.

Județul Timiș se află printre cele mai dezvoltate regiuni ale României, situându-se pe locul doi, după municipiul București, alături de județul Cluj, cele două fiind considerate cele mai dinamice regiuni la nivel național. Acesta face parte din Euroregiunea „Dunăre – Criș – Mureș – Tisa” și se află pe traseul axei de dezvoltare interregionale Iași – Bacău – Brașov – Timișoara – Arad – Oradea Satu-Mare, urmărindu-se dezvoltarea și extinderea relațiilor dintre comunitățile și autoritățile locale în domenii precum economie, educație, cultură, sănătate, știință și sport. Totodată, municipiul Timișoara împreună cu municipiul Arad constituie a doua cea mai mare zonă economică a României după municipiul București.

SDTR prevede următoarele măsuri ce vizează în mod direct dezvoltarea județului Timiș, a municipiului Timișoara și a UAT-urilor din zona urbană funcțională:

- Înființarea de trasee de cale ferată ușoară care să lege centrul orașelor mari de aeroporturi și de localitățile din zonele polarizare, inclusiv cu utilizarea infrastructurii feroviare existente sau a tehnologiei monoșină/monorail;
- Realizarea de variante de ocolire pentru o serie de orașe, printre care și Timișoara (varianta sud);
- Extinderea pistelor de biciclete care să facă legătura între centrul urban și zona de influență urbană, inclusiv înființarea de stații de închiriere și dotarea autobuzelor cu suporturi de biciclete;
- Reabilitarea structurală și creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe, inclusiv promovarea utilizării resurselor regenerabile de energie pentru alimentarea acestora, cu precădere în orașele cu peste 50% din locuințe situate în blocuri (Timișoara);
- Construcția de spitale regionale de urgență în fiecare regiune de dezvoltare (Timișoara);
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea și echiparea campusurilor universitare, cu prioritate în centrele universitare cu peste 5,000 de studenți în sistemul public;

- Construcția, reabilitarea și modernizarea locuințelor sociale, inclusiv în parteneriat public-privat, cu precădere în orașele cu o pondere de peste 5% a populației în zone cu locuire precară (Timișoara);
- Construcția de parcuri științifice și tehnologice (Timișoara);
- Construcția unui terminal intermodal de mărfuri (Timișoara);
- Înființarea/extinderea de parcuri logistice (Timișoara);
- Construcția de centre de cercetare-dezvoltare-inovare în domeniile prioritare de cercetare-dezvoltare și de specializare inteligentă de la nivel național;
- Înființarea de sisteme regionale de marketing și de piețe de gross/burse pentru produse agroalimentare (Timișoara-Arad);
- Dezvoltarea și consolidarea axei transfrontaliere Timișoara – Belgrad.

PLANUL DE AMENAJAREA TERITORIULUI NAȚIONAL (PATN)

Secțiunea I – Rețele de transport a PATN propune următoarele intervenții de modernizare/extindere a infrastructurii locale pentru o conectivitate ridicată a teritoriului:

- Autostrada Nădlac – Arad – Timișoara – Lugoj – Deva – Sibiu – Pitești – București – Lehliu – Fetești – Cernavodă – Constanța;
- Autostrada Timișoara – Stamura Moravița;
- Autostrada Lugoj – Caransebeș – Drobeta Turnu Severin – Filiași – Craiova – Calafat;
- Drumul expres/cu 4 benzi Nădlac – Timișoara;
- Drumul expres/cu 4 benzi Cenad – Timișoara;
- Linia de cale ferată Arad – Timișoara – Caransebeș – Drobeta Turnu Severin – Strehaia – Craiova – Calafat;
- Linia de cale ferată Timișoara – Stamura Moravița;
- Canalul Bega pe sectorul Timișoara – frontieră;
- Port Timișoara pe canalul Bega;
- Aeroportul Timișoara.

Secțiunea a III-a – Zone protejate a PATN, aprobată prin Legea nr. 5/2000, evidențiază principalele zone protejate de la nivelul județului Timiș, precum și localizarea acestora în teritoriu. Județul dispune de 14 rezervații și monumente ale naturii concentrate în cadrul orașului Făget și a comunelor Cenad, Tormac, Sacoșu Turcesc, Sânpetru Mare, Remetea Mare, Bara, Satchinez, Ghiroda, Beba Veche, Pișchia, Peciu Nou și Fârdea. Totodată, județul dispune și de monumente și ansambluri de arhitectură fiind parte din valorile de patrimoniu cultural de interes național, respectiv un ansamblu urban, marcat de centrul istoric al municipiului Timișoara și 5 biserici și ansambluri mănăstirești în municipiul Timișoara și comunele Banloc și Gătaia. Secțiunea a III-a a PATN identifică municipiile Timișoara și Lugoj, orașul Făget și comunele Banloc, Gătaia și Margina ca unități administrativ-teritoriale cu concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național.

Secțiunea a V-a – Zone de risc natural, aprobată prin Legea nr. 575/2001, pentru secțiunea cutremure de pământ, include municipiile și orașele din județul Timiș în zona cu intensitate seismică VII (intensitatea seismică exprimată în grade MSK), cu o perioadă de revenire de cca 100 ani, excepție făcând orașul Deta, acesta încadrându-se în zona cu intensitate seismică VIII. Totodată, o parte dintre localitățile din județ sunt predispușe la risc de inundații atât pe cursurile de apă, cât și pe torenți. În ceea ce privește alunecările de teren, localitățile din județ sunt încadrate ca având un risc de producere a

alunecărilor de teren de tip reactivat, cel mai ridicat risc fiind evidențiat în Brestovăț, Ohaba Lungă, Pietroasa și Secaș.

STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ A ROMÂNIEI 2030 (SNDDR 2030) este documentul strategic prin care România își stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 obiective ale dezvoltării durabile. Strategia susține dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu, este orientată către cetățean și se concentrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat⁴.

Documentul propune țintele naționale pentru fiecare dintre cele 17 obiective ale dezvoltării durabile, respectiv Orizont 2020 pentru măsurile preconizate și Ținte 2030 pentru eşalonarea rațională a eforturilor destinate atingerii acestui scop. În luna iunie, anul 2022, SNDDR 2030 a fost completată ca urmare a unei hotărâri a Guvernului României, prin adoptarea Planului național de acțiune, document cheie care ghidează implementarea SNDDR 2030 în acord cu obiectivele Agendei 2030. Planul de acțiune include 4 direcții prioritare:

1. Consolidarea și Extinderea Cadrului de Guvernanță pentru Dezvoltare;
2. Susținerea Implementării SNDDR 2030 prin Programe de Educație și Formare pentru Dezvoltare Durabilă;
3. Promovarea Principiilor și Valorilor Conceptului de Dezvoltare Durabilă;
4. Monitorizarea și Evaluarea Implementării SNDDR 2030.

PLANUL INVESTIȚIONAL PENTRU DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII DE TRANSPORT PENTRU PERIOADA 2020-2030, este un document relevant care propune actualizarea Masterplanului General de Transport al României (document strategic care vizează dezvoltarea infrastructurii de transport la nivel național, urmărind nevoile de dezvoltare ale României, precum și direcțiile și obiectivele trasate de Uniunea Europeană în ceea ce privește transportul).

MPGT se încadrează în orizontul de timp 2014-2030, conturând intervenții cu orizont 2020, cât și baza pentru intervențiile post 2020 și se concentrează pe următoarele teme generale și obiective strategice⁵:

- **EFICIENȚĂ ECONOMICĂ** | sistemul de transport trebuie să fie eficient în ce privește operațiunile de transport și utilizatorii acestuia. În mod specific, beneficiile sistemului de transport ar trebui să depășească costurile;
- **SUSTENABILITATE** | acest concept include sustenabilitatea financiară, economică și de mediu. Modurile de transport așa numite durabile – feroviar, transport cu autobuzul și transport naval – care sunt mai eficiente energetic și cu un grad mai scăzut de emisii trebuie dezvoltate în mod prioritar;
- **SIGURANȚA** | investițiile în transporturi ar trebui să producă un sistem de transport mai sigur;
- **IMPACTUL ASUPRA MEDIULUI** | sistemul de transport nu trebuie să aibă un impact negativ asupra mediului;
- **DEZVOLTAREA ECONOMICĂ** | sistemul de transport trebuie configurat astfel încât să permită dezvoltarea economică atât la nivel național, cât și la nivel regional. Investițiile în transporturi trebuie, de asemenea, să favorizeze echitatea față de cetățenii României;

⁴ Strategia Națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030.

⁵ Ministerul Transporturilor, Master Plan General de Transport al României, 2015.

- **FINANȚAREA** | există un deficit substanțial de finanțare a transporturilor în România. La nivelul proiectelor disponibilitatea fondurilor europene prin intermediul Fondurilor Structurale (FC, FEDR, Connecting Europe Facility (CEF) și PPP) vor afecta oportunitatea implementării acestora dar și prioritizarea lor. Programul general va trebui să se încadreze în limita unor estimări realiste a fondurilor naționale și internaționale disponibile pe perioada planificată.

Conform MPGT, județul Timiș este traversat de rețeaua TEN-T Centrală (Core) atât pe cale rutieră, cât și pe cale feroviară, aceasta desfășurându-se pe direcția N-S către municipiul Arad, respectiv granița cu Serbia, precum și pe direcția E-V între municipiul Timișoara și zona sudică a teritoriului național. De asemenea, master planul prevede și o serie de intervenții a căror implementare vor contribui la dezvoltarea județului Timiș, acestea fiind orientate către finalizarea autostrăzii A1, extinderea infrastructurii rutiere, modernizarea infrastructurii feroviare și a celei destinate transportului aerian, precum și implementarea unor structuri de transport multimodal.

STRATEGIA NAȚIONALĂ PRIVIND ÎNGRIJIREA DE LUNGĂ DURATĂ ȘI ÎMBĂTRÂNIRE ACTIVĂ PENTRU PERIOADA 2023-2030 propune dezvoltarea unui cadru strategic pentru îmbunătățirea accesului, calității și sustenabilității serviciilor de îngrijire pe termen lung pentru persoanele în vârstă⁶.

Obiectivul general al strategiei urmărește creșterea numărului persoanelor vârstnice care reușesc să trăiască o viață independentă cât mai mult timp posibil pe măsură ce îmbătrânesc și îmbunătățirea accesului la servicii adecvate de îngrijire de lungă durată pentru persoanele vârstnice dependente.

Obiective specifice:

- Obiectivul specific 1: Consolidarea managementului serviciilor ILD pentru persoanele în vârstă;
- Obiectivul specific 2: Consolidarea continuumului serviciilor ILD pentru persoanele în vârstă din România
- Obiectivul specific 3: Asigurarea finanțării durabile a serviciilor ILD pentru persoanele în vârstă;
- Obiectivul specific 4: Îmbunătățirea calității serviciilor ILD pentru persoanele în vârstă;
- Obiectivul specific 5: Consolidarea forței de muncă pentru ILD pentru persoanele în vârstă;
- Obiectivul specific 6: Promovarea participării sociale active și demne a persoanelor vârstnice.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE COMPETITIVITATE 2021-2027 reprezintă un document strategic al Ministerului Economiei pentru corelarea intervențiilor dedicate competitivității, având în vedere domeniile naționale de excelență, inclusiv din perspectiva dimensiunii teritoriale și a dezvoltării rurale.

Obiectivele generale ale SNC 2021-2027:

- OG1. Modernizarea industrială a întreprinderilor;
- OG2. Sprijinirea procesului de transformare digitală (Industria 4.0) pentru creșterea gradului de competitivitate a întreprinderilor;
- OG3. Creșterea capacității instituționale pentru implementarea politicilor publice naționale cu impact asupra competitivității.

STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ 2021 – 2027 propune continuarea eforturilor din perioada de implementare a SNOFM 2014 - 2020, preluarea rezultatele pozitive și bunele practici identificate și capitalizarea și multiplicarea acestora în vederea creșterii ocupării de calitate, în condiții de sustenabilitate. Prin atingerea obiectivului său general, SNOFM 2021 – 2027 își propune să determine atingerea unui nivel al ratei ocupării de 75%, la nivel național, pentru populația din segmentul de vârstă 20 – 64 de ani.

⁶ http://mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMSS/Transparenta_decizionala/Anexa_Strategie_ILD_2023-2030_14092022.pdf

Obiective specifice:

- Obiectivul specific 1 - Integrarea durabilă pe piața muncii a forței de muncă disponibile;
- Obiectivul specific 2 - Creșterea gradului de valorificare a potențialului economic al tinerilor (inclusiv NEETs);
- Obiectivul specific 3 - Modernizarea și consolidarea instituțiilor pieței muncii în vederea creării unui mediu care să conducă la susținerea unei piețe a muncii flexibile, funcționale și reziliente;
- Obiectivul specific 4 - Consolidarea sistemului de formare profesională a adulților pentru o mai bună conectare la cerințele pieței muncii.

Principalele măsuri ce vor fi implementate pentru atingerea acestor obiective vizează activarea persoanelor inactivate apte de muncă, a șomerilor, în special a celor de lungă durată, a tinerilor, inclusiv NEETs, prin asigurarea unor tranziții rapide și de calitate în ocupare pentru tinerii absolvenți, prin dezvoltarea resurselor umane, prin stimularea culturii și a inițiativei antreprenoriale și prin stimularea creării de noi oportunități și locuri de muncă⁷.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE CERCETARE, INOVARE ȘI SPECIALIZARE INTELIGENTĂ 2022-2027 reprezintă documentul strategic elaborat de e Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării setează, care propune viziunea pentru sistemul de cercetare-inovare românesc în orizontul 2030, viziune ce are ca direcții principale stimularea dezvoltării colaborării între mediul public și cel privat și susținerea excelenței și a performanței în domeniu.

Obiective generale:

- Dezvoltarea sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare;
- Susținerea ecosistemelor de inovare asociate specializărilor inteligente;
- Mobilizare către inovare;
- Creșterea colaborării europene și internaționale.

PLANUL NAȚIONAL INTEGRAT ÎN DOMENIUL ENERGIEI ȘI SCHIMBĂRILOR CLIMATICE 2021-2030 reprezintă documentul prin care se stabilesc obiectivele și contribuțiile naționale la realizarea celor 4 obiective UE privind schimbările climatice:

- Obiectivul privind reducerea emisiilor interne de gaze cu efect de seră cu cel puțin 40% până în 2030, comparativ cu 1990;
- Obiectivul privind un consum de energie din surse regenerabile de 32% în 2030;
- Obiectivul privind îmbunătățirea eficienței energetice cu 32,5% în 2030;
- Obiectivul de interconectare a pieței de energie electrică la un nivel de 15% până în 2030.

Astfel, PNIESC 2021 – 2030 integrează cu prioritate obiectivele și direcțiile stabilite prin strategiile specifice în domeniul energetic, respectiv al schimbărilor climatice, bazându-se în același timp pe documentele programatice inițiate și de alte ministere/autorități.

1.3. CONTEXT STRATEGIC REGIONAL ȘI JUDEȚEAN

La nivelul Regiunii de dezvoltare Vest se remarcă două programe importante care, împreună, trasează direcțiile majore de dezvoltare ale Regiunii Vest în toate domeniile de dezvoltare și vizează reducerea

⁷ <https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2021/05/NF-19.pdf>

disparităților inter-regionale și intra-regionale și dezvoltarea echilibrată, durabilă și incluzivă a Regiunii Vest:

- [Planul de Dezvoltare Regională \(PDR\) Vest 2021-2027;](#)
- [Strategia Regională de Specializare Inteligentă Vest 2021-2027;](#)

PLANUL DE DEZVOLTARE REGIONALĂ (PDR) VEST 2021-2027 reprezintă principalul instrument care orientează dezvoltarea pe termen mediu și lung a Regiunii Vest și baza strategică pentru fundamentarea programelor cu finanțare din fonduri europene sau externe, naționale sau locale⁸.

Astfel, au fost identificate 7 domenii majore de intervenție ale acestui program, aliniate cu obiectivele de politică ale UE și obiectivele de dezvoltare durabilă.

Domenii de intervenție ale PDR Vest 2021 – 2027:

1. Economie prosperă, competitivă, bazată pe inovare;
2. Tranziție verde și schimbări climatice;
3. Accesibilitate;
4. Educație, Sănătate și Sisteme sociale performante;
5. Sustenabilitate prin turism și cultură;
6. Dezvoltare urbană durabilă;
7. Tradiție și diversificare în mediul rural.

STRATEGIA REGIONALĂ DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ VEST 2021-2027 care conturează următorul obiectiv general: „Până în anul 2027, Regiunea Vest își propune să își consolideze ecosistemul regional de inovare devenind: mai productivă, mai dinamică și conectată la nou”⁹. Aceștia i se adaugă o serie de obiective specifice, după cum urmează:

- [Accentuarea rolului cercetării-inovării aplicative;](#)
- [Preluarea tehnologiilor înalte;](#)
- [Concentrare asupra întăririi potențialului inovativ al IMM-urilor.](#)

Scopul documentului este de a ghida dezvoltarea regiunii din punct de vedere a specializării inteligente în perioada următoare de programare, ținând cont de sursele de finanțare existente și de maximizarea potențialului existent la nivelul regiunii. Astfel, strategia propune 6 sectoare prioritare de specializare inteligentă, respectiv: agricultură și industrie alimentară, eficiență energetică și construcții (clădiri) sustenabile, industria manufacturieră și prelucrătoare, industriile culturale și creative, TIC, industria 4.0 și automotive și sănătate.

La nivel județean, se remarcă o serie de documente strategice ce conțin direcții de dezvoltare importante pentru județului Timiș pentru perioada 2021 – 2027:

- [Strategia de Dezvoltare Economică și Socială a Județului Timiș 2021-2027;](#)
- [Planul de amenajare a teritoriului județului Timiș;](#)
- [Strategia sectorială de dezvoltare turistică a județului Timiș 2018 – 2028;](#)

⁸ <https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2020/11/Strategie-PDR-Regiunea-Vest.pdf>

⁹ ADR Vest, Strategia Regională de Specializare Inteligentă 2021-2027.

Disponibilă la: https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2020/09/RIS3_28-09-2020.pdf

- Strategia de dezvoltare a educației fizice și a sportului în județul Timiș pentru perioada 2018-2023;
- Strategia de eficiență energetică a județului Timiș 2021 – 2027;
- Planul de Menținere a Calității Aerului în Județul Timiș 2020-2024;
- Planul județean de gestionare a deșeurilor în județul Timiș 2020 – 2025.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ A JUDEȚULUI TIMIȘ 2021-2027 reprezintă principalul document strategic la nivel județean care trasează direcțiile de dezvoltare și dirijează principalele investiții la nivelul județului, în perioada 2021 – 2027.

Viziunea de dezvoltare propusă este detaliată printr-un set de 6 obiective strategice, ce evidențiază domeniile principale de intervenție în perioada 2021-2027:

Obiective strategice:

- Timiș hub european inovativ: : cel mai vestit hub de investiții și cunoaștere din Europa și cel mai important și atractiv pol de antreprenoriat din țară, după capitală;
- Timiș conectat: cel mai eficient și ecologic nod intermodal de transport al mărfurilor și persoanelor din țară;
- Timiș echipat: teritoriu deservit echitabil de servicii publice și infrastructură de utilități moderne și performante;
- Timiș verde: județ verde și rezilient, cu emisii scăzute de CO₂;
- Timiș creativ și atractiv: pol național creativ, cultural și turistic, cu o identitate bine definită și cu o ofertă variată de servicii pentru comunitate și turiști;
- Timiș performant: administrație locală inovatoare, eficientă și deschisă, ce formulează politici publice și ia decizii bazate pe date.

PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI JUDEȚULUI TIMIȘ, acesta conturând strategia de dezvoltare spațială a județului. Acesta a fost elaborat în anul 2013, vizând ca în următorul deceniu județul Timiș să devină un „*spațiu european modern, atractiv, cu o dezvoltare teritorială echilibrată, un mediu economic competitiv și dinamic, bazat pe inovare și transfer tehnologic, ce asigură un nivel de trai decent locuitorilor săi, o stare a mediului natural și antropic prezervată în condițiile dezvoltării durabile, servicii de educație și sănătate de înaltă calitate, precum și o infrastructură de transport edilitară bine conturată*”¹⁰.

Planul de Amenajare a Teritoriului Județului Timiș se axează pe 7 domenii țintă, respectiv contextul suprateritorial, structura activităților și zonificarea teritoriului, gospodărirea apelor și echiparea edilitară, căi de comunicație și transport, populația și rețeaua de localități, zone protejate – turism și cadrul natural, mediul, zone de risc. Pentru fiecare dintre aceste domenii sunt propuse sub-domenii, obiective sectoriale și obiective specifice, care susțin obiectivul general al PATJ, respectiv „*Dezvoltarea durabilă a județului Timiș – crearea unui mediu economico-social competitiv, stabil, sănătos și diversificat, capabil să asigure creșterea economică continuă, creșterea calității vieții cetățenilor și reducerea decalajelor de dezvoltare față de regiunile Uniunii Europene*”¹¹.

¹⁰ SC Urban Team SRL – SC Velplan Design SRL – SC Urban Profesional Consulting SRL, Actualizare Plan de Amenajare a Teritoriului Județului Timiș – volum 9. Strategia de Dezvoltare Spațială, 2013.

¹¹ SC Urban Team SRL – SC Velplan Design SRL – SC Urban Profesional Consulting SRL, Actualizare Plan de Amenajare a Teritoriului Județului Timiș – volum 9. Strategia de Dezvoltare Spațială, 2013.

Pe lângă acestea, la nivel județean sunt active și o serie de strategii sectoriale din domenii precum educație, sănătate, cultură sau mediu, direcțiile și prioritățile promovate de către acestea fiind relevante pentru dezvoltarea județului. Un prim astfel de document este:

STRATEGIA SECTORIALĂ DE DEZVOLTARE TURISTICĂ A JUDEȚULUI TIMIȘ (2018-2028) stabilește prioritățile pe termen scurt, mediu și lung în domeniul turismului la nivelul județului Timiș, fiind orientată către valorificarea corespunzătoare a resurselor turistice existente, precum și către o dezvoltare economică coerentă la nivelul întregului teritoriu județean. Astfel, au fost stabilite 3 obiective generale¹²:

1. Creșterea veniturilor încasate din activități turistice și conexe la nivelul județului Timiș cu 15% până în 2020 și cu 20% până în 2028 comparativ cu anul 2017;
2. Creșterea cu 10% a gradului de notorietate a județului Timiș până în 2020 și cu 15% până în 2028 comparativ cu anul 2017 ca destinație turistică;
3. Creșterea cu 9% a numărului de persoane implicate în industria ospitalității până în 2028 față de anul 2017.

Îndeplinirea acestor obiective este necesară pentru a conduce atât la creșterea ofertei de servicii turistice din județ, cât și la creșterea ponderii pe care turismul o are în cadrul economiei locale.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A EDUCAȚIEI FIZICE ȘI A SPORTULUI ÎN JUDEȚUL TIMIȘ pentru perioada 2018-2023 prezintă principalele direcții prioritare care să ghideze dezvoltarea coerentă a domeniului sportului în județul Timiș, luând în considerare dimensiunile sociale, economice și de mediu ale dezvoltării durabile. Astfel, strategia este structurată în jurul a 3 piloni: participare, practicare și performanță și a 3 linii directoare: încurajarea sportului de masă, susținerea sportului de performanță și dezvoltarea infrastructurii sportive.

STRATEGIA DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ A JUDEȚULUI TIMIȘ 2021-2027 identifică situația existentă a sectorului energiei în Județul Timiș la nivelul anului 2019. Aceasta a fost efectuată prin diagnosticarea domeniului energetic în județ, prin identificarea consumurilor și a potențialului energetic, urmată de o analiză SWOT, dată de factorii interni și o analiză PESTEL a factorilor de mediu externi, care au potențialul de a impacta direcțiile de acțiune și dezvoltare a județului pe linia energetică în perioada 2021-2027.

Conform documentului "obiectivul general este acela de a elabora o strategie de eficiență energetică a Județului Timiș pentru perioada 2021-2027, prin identificarea consumului de energie, a potențialului de producere și de eficiență energetică la nivelul Județului Timiș, în vederea identificării și stabilirii unor direcții de acțiune și politici pentru facilitarea implementării unor soluții viabile, realizabile și durabile, cu impact asupra creșterii eficienței energetice, a reducerii impactului asupra mediului și asupra îmbunătățirii calității vieții populației"¹³.

În urma analizei situației existente, a fost elaborat și prezentat un plan de acțiune pentru perioada menționată, care viza îmbunătățirea situației energetice în județul Timiș. Planul a inclus o serie de obiective strategice, obiective prioritare și măsuri specifice pentru reducerea consumului de energie și promovarea surselor regenerabile de energie. Obiectivele prioritare ale strategiei sunt:

- Eficientizarea sistemelor de iluminat public al localităților din Județ;
- Creșterea capacităților de producție a energiei regenerabile la nivelul Județului;

¹² Expert Consulting SRL, Strategia sectorială de dezvoltare turistică a județului Timiș 2018-2028.

¹³ [Strategia de Eficiență Energetică a Județului Timiș 2021-2027](#)

- Eficientizarea/extinderea rețelelor de distribuție și transport al agentului termic;
- Modernizarea unităților de producție a energiei termice;
- Modernizare sistem de transport public în comun;
- Realizarea infrastructurii de transport alternativ durabil în Județ;
- Susținerea transportului cu vehicule electrice;
- Eficientizarea energetică a clădirilor publice și a clădirilor rezidențiale;
- Dezvoltare inteligentă (M1 Dezvoltarea sustenabilă a localităților din Județ prin implementarea măsurilor de tip smart city, în special în Municipiul Timișoara);
- Colectare selectivă și reciclare;
- Utilizarea deșeurilor pentru producția de energie;
- Crearea unei abordări unitare la nivelul Județului cu privire la achizițiile publice;
- Creșterea gradului de conștientizare asupra impactului asupra mediului a acțiunilor zilnice a fiecărei persoane.

PLANUL DE MENȚINERE A CALITĂȚII AERULUI ÎN JUDEȚUL TIMIȘ (2020-2024) este un document care prezintă o strategie pentru îmbunătățirea calității aerului în județul Timiș. Acesta reprezintă o analiză a situației existente la nivelul anului 2017, care include o evaluare a nivelului de fond urban: total, trafic, industrie, inclusiv producția de energie termică și electrică, agricultură, surse comerciale și rezidențiale, echipamente mobile off-road, transfrontier. Documentul dezvoltă un scenariu de bază pentru menținerea situației actuale a emisiilor de poluanți și identificarea tendințelor fără a depăși valorile limită orare/zilnice/anuale și valorile țintă ale acestora prevăzute în Legea Nr.104/2011 privind calitatea aerului înconjurător prin aplicarea unor măsuri de reducere a cantităților de emisii din surse liniare și surse de suprafață¹⁴.

Planul de Menținere a Calității Aerului în Județul Timiș descrie un șir de măsuri specifice în domeniul transport–surse mobile pentru menținerea calității aerului ce evidențiază principalele direcții de intervenție în perioada 2020-2024:

- Reabilitare/modernizare infrastructură de transport și infrastructuri conexe;
- Mărirea gradului de folosire a transportului public și încurajarea utilizării mijloacelor de transport în comun și a bicicletelor pentru fluidizarea traficului;
- Îmbunătățirea infrastructurii agricole, modernizarea drumurilor de exploatare agricole;
- Reabilitarea termică a clădirilor publice și a locuințelor;
- Realizare/modernizare parcuri și spații publice urbane de agrement, identificare terenuri degradate pentru plantare perdele forestiere/împăduriri retenția pulberilor și a mirosurilor specifice;
- Îmbunătățirea programului de salubritate de la nivelul județului Timiș.

Aceste moduri sunt orientate spre reducerea cantităților de emisii de CO₂ și CO provenite din traficul rutier, reducere emisii PM₁₀ și PM_{2,5}, NO_x și reducerea concentrației de pulberi în suspensie.

PLANUL JUDEȚEAN DE GESTIONARE A DEȘEURILOR ÎN JUDEȚUL TIMIȘ 2020 – 2025 reprezintă un instrument de planificare pentru managementul deșeurilor, cu un impact cât mai redus asupra mediului și a sănătății umane, cu un consum minim de resurse și energie, prin aplicarea la nivel operațional al ierarhiei deșeurilor. Această abordare implică prevenirea generării deșeurilor, pregătirea pentru

¹⁴ [Plan de Menținere a Calității Aerului în Județul Timiș 2020-2024](#)

reutilizare, reciclarea, recuperarea și, ca ultimă opțiune preferabilă, eliminarea (inclusiv depozitarea și incinerarea fără recuperarea energetică). Documentul prezintă problematica gestionării deșeurilor prin vizorul legislației Europene și națională, descrie situația actuală privind gestionarea deșeurilor, realizează proiecții prin crearea ipotezelor și a prognozelor generării de deșeuri, stabilește obiective și ținte privind gestionarea deșeurilor și realizează planuri de acțiune pe diferite domenii specifice, ce cuprind măsurile propuse pentru atingerea obiectivelor, termenul de îndeplinire, responsabili și sursa de finanțare pentru deșeurile municipale și fluxurile special¹⁵.

Planurile de acțiune descrise în document sunt următoarele:

Planul de acțiune pentru deșeurile municipale – pune accent pe implementarea măsurilor de colectare separată a deșeurilor reciclabile, tratarea întregii cantități de deșeuri biodegradabile colectate, modernizarea sistemelor de colectare, separare și tratare a deșeurilor, depozitarea eficientă a deșeurilor și creșterea gradului de valorificare energetică a deșeurilor municipale;

Planul de acțiune pentru deșeuri de ambalaje – își pune ca obiectiv funcționarea eficientă a schemei de responsabilitate extinsă a producătorului și la fel creșterea gradului de valorificare energetică a deșeurilor municipale;

Planul de acțiune pentru deșeuri de echipamente electrice și electronice – propune îmbunătățirea sistemului de raportare a datelor privind EEE și DEEE, creșterea gradului de valorificare energetică a deșeurilor și responsabilizarea producătorilor;

Planul de acțiune pentru deșeuri din construcții și desființări – are ca obiective: elaborare și aprobarea cadrului legislativ privind gestionarea DCD, elaborarea cadrului instituțional și financiar-economic pentru stabilirea, încasarea și utilizarea garanției financiare care să acopere costurile de gestionare a deșeurilor din CD, îmbunătățirea sistemului de raportare a datelor privind deșeurile din construcții și desființări, asigurarea capacităților de eliminare pentru DCD care nu pot fi valorificate și creșterea gradului de reutilizare și reciclare a deșeurilor din construcții și desființări.

Planul Județean de gestionare a deșeurilor în Județul Timiș include și un Program de prevenire a generării deșeurilor a cărui scop general este acela de a rupe legătura. Obiectivele strategice ale acestui program sunt:

- Reducerea cantității de deșeuri menajere și similare generate pe locuitor în anul 2025 cu cel puțin 3% raportat la anul 2017 (respectiv reducerea cantității generate pe cap de locuitor cu cel puțin 5 kg/loc/an);
- Decuplarea creșterii cantității de deșeuri de ambalaje de creșterea economică, respectiv creșterea cantității de deșeuri de ambalaje în anul 2025 față de anul 2017 cu cel puțin 10% mai mică decât creșterea PIB pentru această perioadă.

Nu în ultimul rând, important la nivelul județului este și documentul de candidatură al municipiului Timișoara pentru titlul de Capitală europeană a culturii 2021. Acesta evidențiază principalele abordări pe care municipiul reședință de județ dorește a le implementa pentru a diminua problemele și provocările identificate precum absența energiei civice, lipsa toleranței față de grupurile marginale, diminuarea spațiului public sau lipsa unui profil internațional.

Astfel, conceptul propus pentru municipiul Timișoara se bazează pe o strategie participativă (Shine your light!) și o strategie de comunicare (Light up your city!), cele două lucrând împreună pentru a defini viziunea artistică a municipiului.

¹⁵ [Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor în Județul Timiș 2020-2025](#)

Totodată, în cadrul acestei propuneri sunt concretizate și 5 direcții principale¹⁶:

- **TIMIȘOARA DESCHISĂ** | Gestionarea culturii are la bază democrația participativă, în cadrul căreia sectorul public creează un mediu propice activităților culturale de înaltă calitate;
- **TIMIȘOARA CREATIVĂ** | Arta contemporană este încurajată într-o manieră activă, acordând o importanță deosebită dimensiunii experimentale și interdisciplinarității;
- **TIMIȘOARA IMPLICATĂ** | Unitatea și diversitatea culturală conlucrează permanent, iar identitatea culturală a orașului, aflată într-un perpetuu proces de redefinire, își are rădăcinile în caracterul multicultural, multilingvistic și multiconfesional al orașului;
- **TIMIȘOARA CONECTATĂ** | Orașul se află în contact direct cu mișcările artistice contemporane din România și Europa;
- **TIMIȘOARA RESPONSABILĂ** | Patrimoniul natural și cel construit sunt protejate iar spațiile publice bine puse la punct și deschise oferă o experiență culturală și artistică bogată și diversă.

Participarea municipiului Timișoara oferă acestuia o vizibilitate ridicată atât la nivel național, cât și la nivel european, putând să atragă după sine o creștere a turismului local, acest lucru beneficiind economia locală atât a municipiului, dar și a județului. Municipiul Timișoara este un centru urban important la nivel județean, conturând astfel multiple posibilități de dezvoltare atât a teritoriului său administrativ, cât și a celui județean.

1.4. CONTEXT STRATEGIC LOCAL

- Strategia integrată de dezvoltare a polului de creștere Timișoara (SIDU) pentru perioada 2015-2020 (2023);
- Planul de acțiune pentru reducerea nivelului de zgomot ambiental în municipiul Timișoara;
- Planul urbanistic general al municipiului Timișoara 2020-2030;
- Planul de calitate a aerului pentru pm10 în aglomerarea Timișoara 2020-2024;
- Strategia de dezvoltare teritorială urbană - Timișoara nord.

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE A POLULUI DE CREȘTERE TIMIȘOARA (SIDU) PENTRU PERIOADA 2015-2020 (2023) analizează potențialul de dezvoltare a Timișoarei prin prisma poziționării ei geografice și geopolitice, auditului teritorial, analizei diagnostic și analizei SWOT. Analiza situației existente arată că Timișoara concentra în anul 2015 peste 80% din economia județului și peste 30% din cea a regiunii, ceea ce o poziționa ca al doilea centru economic la nivel național, după capitala țării¹⁷. Misiunea și obiectivul general ai Strategiei Integrate de Dezvoltare a Polului de Creștere Timișoara este consolidarea rolului polarizator al Timișoarei, prin dezvoltare inteligentă și responsabilă, promovarea excelenței în educație, cercetare și afaceri, asigurarea unui spațiu urban de calitate, cu o societate multiculturală, creativă și prosperă, conectată la valorile europene. În vederea realizării obiectivului general, au fost identificate cinci obiective strategice:

- Creșterea competitivității economice și a capacității de inovare prin specializare inteligentă;
- Dezvoltarea unei infrastructuri integrate, complexe și flexibile, și a unui sistem inteligent de management al traficului, în vederea creșterii accesibilității și mobilității;
- Asigurarea unui mediu social intercultural, coeziv și dinamic, favorabil progresului și incluziunii;

¹⁶ Timișoara 2021 – Capitală Europeană a Culturii.

¹⁷ [Strategia Integrată de Dezvoltare a Polului de Creștere Timișoara 2015-2020 \(2023\)](#)

- Asigurarea unui habitat ecologic, confortabil și atractiv;
- Asigurarea unei administrații inteligente, inclusive și transparente.

Strategia relevă importanță dezvoltării infrastructurii în dezvoltarea economică a Timișoarei și propune ca obiective specifice în acest sens: extinderea, echiparea și modernizarea rețelelor de transport, interconectarea inteligentă a infrastructurii de transport, în scopul optimizării accesibilității, mobilității și integrării în sistemul național și european și îmbunătățirea accesului la rețelele de utilități și creșterea eficienței energetice a infrastructurii.

Revizuirea **PLANULUI DE ACȚIUNE PENTRU REDUCEREA NIVELULUI DE ZGOMOT AMBIENTAL ÎN MUNICIPIUL TIMIȘOARA** din 2019 cartează zgomotul în Municipiul Timișoara și oferă o serie de acțiuni pe care autoritățile competente intenționează să le realizeze în perioada 2019-2024. Conform datelor obținute din hărțile strategice de zgomot pentru traficul rutier se evidențiază depășiri ale nivelului de zgomot admis (70 dB) cu mai mult de 5 dB pentru indicatorul L_{zsn} pe următoarele artere: Calea Șagului, Calea Buziașului, Calea Dorobanților, Calea Aradului, Bulevardul Liviu Rebreanu, Bulevardul 16 Decembrie 1989, Strada Budai Deleanu, Strada Ștefan Octavian Iosif, Strada Oituz, Strada Baba Dochia, Strada Andrei Șaguna, Strada Simion Bărnuțiu și Strada Gheorghe Lazăr. Strategia evidențiază că buna planificare în dezvoltarea orașului reprezintă cel mai eficace instrument de prevenire a problemelor de zgomot. Printre măsurile propuse de strategie pentru reducerea zgomotului produs de traficul rutier sunt:

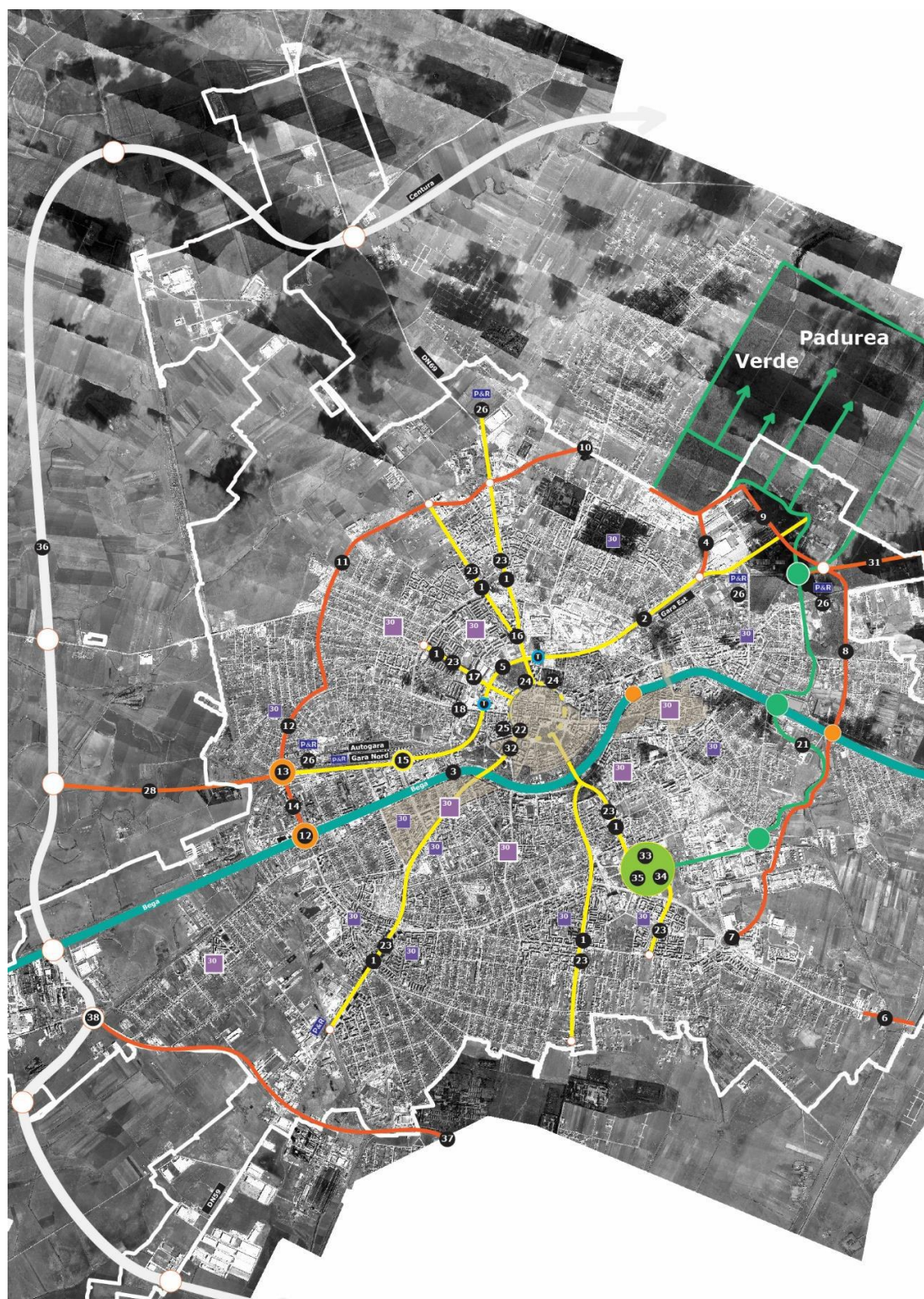
- Separarea surselor de zgomot de zonele rezidențiale;
- Optimizarea și îmbunătățirea rețelei de transport public;
- Încurajarea utilizării bicicletelor, prin dezvoltarea rețelei de piste de biciclete;
- Construcția de structuri de parcare în zona centrală;
- Optimizarea intersecțiilor pe principalele artere radiale ale orașului;
- Construcția de parcări „Park&Ride”
- Reducerea traficului greu de marfă în interiorul orașului prin amenajare de centre logistice și prin instalarea de sisteme coordonate pentru distribuția mărfurilor în aglomerări;
- Concentrarea traficului pe drumurile principale și calmarea traficului pe drumurile Secundare;
- Devierea traficului către zone mai puțin sensibile;
- Măsuri de îmbunătățire și omogenizare a fluxului traficului;
- Reproiectarea străzilor, modificarea modului de alocare a secțiunii transversale a străzii.

Prin măsurile propuse în Strategie se pot ”reduce numărul persoanelor expuse la zgomot peste limita admisă: cu aproximativ 20.800 persoane pentru L_{zsn}, respectiv aproximativ 24.500 persoane pentru L_{noapte}”¹⁸.

PLANUL URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI TIMIȘOARA 2020-2030 contribuie prin proiectele incluse la obiectivele (SDG – Sustainable Development Goals) Agendei 2030 și la obiectivele Europa 2020 și este instrumentul principal de coordonare multisectorială și de pregătire a implementării de proiecte prin fonduri bugetare, fonduri structurale sau parteneriate public-private. PUG-ul Municipiului Timișoara conține o listă e formată din 38 proiecte cu impact spațial semnificativ din punct de vedere al zonelor funcționale și regimului juridic al terenurilor regăsite în listele de proiecte ale Master plan Timișoara 2030, Strategia integrată de dezvoltare urbană Timișoara și Planul de mobilitate urbană durabilă Timișoara.

¹⁸ [Revizuirea Planurilor de Acțiune pentru Prevenirea și Reducerea Zgomotului Ambient în Municipiul Timișoara](#)

FIGURĂ 2 - PROIECTELE PLANULUI DE ACȚIUNE

PLANUL DE CALITATE A AERULUI PENTRU PM10 ÎN AGLOMERAREA TIMIȘOARA 2020-2024 cuprinde identificarea măsurilor de reducere a emisiilor asociate diferitelor categorii de surse de emisie. Pe fiecare din aceste categorii s-au definit cel puțin un scenariu de realizare, cu cuantificarea eficienței

măsurilor. Transportul a fost identificat ca una dintre sursele principale de poluare cu precădere la nivel urban, responsabil pentru emisiile de particule în suspensie PM10 în aer. Acest lucru se datorează v numărul foarte mare de vehicule care intră și ies zilnic din oraș se datorează lipsei unor servicii de transport public periurban convenabil, dar și, în mică măsură, absenței unui inel rutier al orașului. Planul de calitate a aerului identifică de asemenea și principalele zone care generează trafic: zona Stadionului "Dan Păltinișanu", zona Piața "Timișoara 700", zona "Iulius Mall", zona centrală și parcurile industriale.

În planul de Calitate a Aerului pentru PM10 în Aglomerarea Timișoara 2020-2024 sunt expuse 6 măsuri generale ce sunt și vor fi implementate în perioada de referință:

1. Reabilitare/modernizare infrastructură de transport și infrastructuri conexe;
2. Mărirea gradului de folosire a transportului public și încurajarea utilizării mijloacelor de transport în comun și a bicicletelor pentru fluidizarea traficului;
3. Reabilitarea termică a clădirilor publice și a locuințelor;
4. Realizare/modernizare parcuri și spații publice urbane de agrement, identificare terenuri degradate pentru plantare perdele forestiere/împădurire. Retenția pulberilor și a mirosurilor specifice;
5. Asigurarea accesibilității populației la alimentarea cu energie termică prin îmbunătățirea eficienței energetice a sistemului centralizat de termoficare;
6. Îmbunătățirea programului de salubritate de a nivelul județului Timiș.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ URBANĂ - TIMIȘOARA NORD se referă la un nou cartier de peste 1000 de hectare, aflat în nordul orașului și va orienta investițiile pentru următorii 10-15 ani. Această zonă va avea o dezvoltare masivă și se dorește ca locuitorii care își vor construi case sau își vor achiziționa apartamente aici să aibă acces ușor la serviciile publice, precum și la zone de agrement și sport. Planul propune construirea a șase centre de cartier și șase școli, amenajarea celei mai mari zone de recreere și sport din municipiu, înființarea a 21 de stații de transport în comun, construcția de noi străzi și lărgirea bulevardelor existente, precum Calea Torontalului, construirea unui centru expozițional și de cercetare și a viitoarei Medical City. Zona de studiu este delimitată de Calea Aradului (est), Grigore Alexandrescu/Ovidiu Balea/Aleea Viilor (sud), calea ferată (vest) și canalul Beregsău (nord). Obiectivele expuse în această strategie sunt:

- Creșterea nivelului de mobilitate în zonă prin reglementarea și extinderea rețelelor de transport;
- Creșterea nivelului de echipare edilitară a zonei prin reglementarea și extinderea rețelelor de alimentare cu utilități;
- Creșterea calității rețelei de spații verzi-albastre prin accesibilizarea și extinderea suprafețelor ocupate de acestea;
- Creșterea calității rețelei de facilități publice prin distribuția uniformă a funcțiunilor complementare în țesutul construit.

1.4.1. DOCUMENTE RELEVANTE LA NIVELUL UAT-URILOR DIN ZUF TIMIȘOARA.

- Sinteza Studiilor de Fundamentare PUG Ghiroda;
- Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Ghiroda 2016-2023;
- Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Moșnița Nouă 2014-2025;
- Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Dudeștii Noi 2021-2027;
- Planul Urbanistic General al Comunei Bucovăț.

SINTEZA STUDIILOR DE FUNDAMENTARE PUG GHIRODA a fost realizată pentru a se întocmi documentația PUG-ului comunei Ghiroda, jud. Timiș, 2018-2028. Astfel a fost elaborată o sinteză a studiilor de fundamentare, care a constatat în analiza surselor de informații privind situația economică, socială, edilitară și ecologică a comunei Ghiroda. Sinteza Studiilor de Fundamentare evidențiază nevoia ca membrii ASOCIAȚIEI DE DEZVOLTARE INTERCOMUNALĂ- POLUL DE CREȘTERE TIMIȘOARA să stabilească politici comune în ceea ce privește: definirea zonei periurbane, Aeroportul Internațional Traian Vuia Timișoara (AITVT), autostrada A2, culoarul ecologic al Canalului Bega și al râului Timiș, reciclarea terenurilor și reducerea nevoilor de transport cu auto privat. Obiectivele de dezvoltare pe care le stabilește documentul sunt următoarele:

- Dezvoltarea economică durabilă, pe baza industriilor care utilizează înaltă tehnologie, a informaticii, telecomunicațiilor și a serviciilor creative;
- Dezvoltarea unei infrastructuri tehnice integrate, complexe și flexibile;
- Asigurarea unui mediu social, intercultural, coeziv, și stabil, favorabil progresului;
- Realizarea unui habitat ecologic, confortabil și atractiv.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI GHIRODA 2016-2023 reprezintă cadrul pentru o viziune pe termen lung asupra dezvoltării durabile a comunei în domeniul de importanță strategică precum: economie, social, mediu, cultură și administrație publică. De asemenea, documentul reprezintă platforma de coordonare a investițiilor și gestionării fondurilor structurale pentru perioada 2016-2025. Viziunea pentru comuna Ghiroda 2030, prezentată de SDL este ca orașul să devină "edge-city-ul"¹⁹ din vestul României care contribuie la structura policentrică a Polului de Creștere Timișoara, fiind complementar centrului urban. În Ghiroda, comunitatea activă și competitivă se bucură de un climat propice pentru a lucra, a locui și a-și petrece timpul liber, constituind o alternativă viabilă mediului urban"²⁰. Pentru îndeplinirea viziunii respective au fost stabilite 6 obiective:

- O1. Teritoriu competitiv și pregătit pentru investiții;
- O2. Principalul nod multimodal din Regiunea Vest;
- O3. Teritoriu bine deservit cu infrastructură de transport și utilități;
- O4. Principalul pol verde periurban al Timișoarei;
- O5. Zonă rezidențială atractivă, cu un standard ridicat al locuirii și al serviciilor publice;
- O6. Administrație locală performantă.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A COMUNEI MOȘNIȚA NOUĂ 2014-2025 reprezintă o perspectivă asupra dezvoltării comunității locale printr-o abordare fundamentată, structurată și coerentă a activităților pe care autoritățile administrației publice locale trebuie să le inițieze și implementeze în vederea dezvoltării durabile pe domeniile economice și sociale, cu utilizarea eficientă a resurselor disponibile și atrase. Viziunea strategică a comunei Moșnița Nouă pentru perioada 2014-2025 "este ca aceasta să devină o comunitate dinamică, competitivă, atractivă pentru investitori și capabilă să asigure o calitate a vieții ridicată pentru locuitori"²¹. În acest sens, obiectivele strategice specifice ale strategiei sunt:

- OS1. Creșterea gradului de atractivitate a comunei prin dezvoltarea infrastructurii rutiere și tehnico-edilitare;

¹⁹ Zonă suburbană modernă cu caracter de district de afaceri, găzduind un număr mare de unități economice și locuri de muncă, dotări comerciale, culturale și de petrecere a timpului liber, a cărei dezvoltare este determinată de prezența coridoarelor majore de transport

²⁰ [Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Ghiroda 2016-2023](#)

²¹ [Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Moșnița Nouă 2014-2025](#)

- OS2. Dezvoltarea mediului de afaceri local prin creșterea competitivității economice, asigurarea unui mediu investițional propice, promovarea inovației și valorificarea într-un mod sustenabil a resurselor existente;
- OS3. Îmbunătățirea standardelor de viață ale populației prin investiții în infrastructură și servicii publice;
- OS4. Îmbunătățirea coeziunii sociale și creșterea gradului de implicare a populației în procesul decizional;
- OS5. Îmbunătățirea calității factorilor de mediu pentru asigurarea unui mediu sănătos de viață;
- OS6. Dezvoltarea capacității administrative pentru utilizarea eficientă a capitalului public.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI DUDEȘTII NOI 2021-2027 a identificat printre cele mai prioritare probleme cu care se confruntă locuitorii: lipsa sistemului de alimentare cu gaz, lipsa locurilor de joacă pentru copii, lipsa plăcuțelor pentru indicarea denumirii străzilor, lipsa unor parcuri, lipsa transport în comun spre și dinspre Timișoara, lipsă locuri de parcare la grădiniță, lipsa trecerilor de pietoni, întreruperea frecventă a curentului electric, lipsa iluminatului stradal și a canalizării în unele cartiere, străzi neasfaltate etc. Astfel, principalele măsuri de intervenție propuse de administrația locală pentru domeniile de interes identificate, sunt:

- Măsura A – Reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii locale de transport, comunicații, rețele și servicii publice. Scopul: creșterea atractivității comunei, prin creșterea gradului de confort, în vederea realizării unor investiții în economia locală;
- Măsura B – Infrastructura pentru educație, servicii sociale, sănătate și cultură, activitate spirituală. Scopul: creșterea gradului de instruire, de educație civică, asistență socială și de sănătate, de informare și de formare a unei culturi comunitare, de valorificare a tradițiilor locale;
- Măsura C – Infrastructura pentru sport, turism, agrement și petrecerea timpului liber. Scopul: crearea unor condiții pentru locuitorii comunei privind agrementul, petrecerea timpului liber, odihnă, creșterea gradului de sănătate și a confortului psihic;
- Măsura D – Economie și mediu de afaceri. Scopul: dezvoltarea mediului de afaceri, a spiritului antreprenorial, atragerea unor investiții, pentru o dezvoltare durabilă a comunei Dudeștii Noi;
- Măsura E – Protecția mediului înconjurător în comuna Dudeștii Noi Scopul: creșterea calității mediului natural, dezvoltarea unei culturi a managementului ecologic;
- Măsura F – Creșterea capacității comunității și a administrației locale Dudeștii Noi, întărirea coeziunii sociale Scopul: creșterea abilităților și dezvoltarea cunoștințelor membrilor comunității și a administrației locale în vederea susținerii procesului de dezvoltare locală.

PLANUL URBANISTIC GENERAL AL COMUNEI BUCOVĂȚ are ca scop precizarea strategiei și programului de dezvoltare, prezentarea obiectivelor strategice, proiectelor și programelor de dezvoltare și modalitățile de modificare a PUG-ului. Strategia și programul de dezvoltare ale comunei Bucovăț, este în mare parte influențat de apropierea de municipiul Timișoara, precum și de includerea sa în Zona Metropolitană Timișoara. Obiectivul strategic de bază al comunei Bucovăț, este "creșterea economică mai accelerată a comunei, astfel încât datorită resurselor variate să devină un pion important în context metropolitan, județean și regional, tinzând către o dezvoltare economico-socială și culturală durabilă²²". Obiectivele specifice ale strategiei sunt următoarele:

²² [PLAN URBANISTIC GENERAL AL COMUNEI BUCOVĂȚ, jud. Timiș](#)

1. Îmbunătățirea generală a calității căilor de comunicație cu respectarea condițiilor de protecția mediului;
2. Creșterea nivelului echipării tehnico-edilitare, pe toate planurile, în vederea asigurării unui confort sporit;
3. Creșterea prosperității locuitorilor comunei prin dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii și crearea de noi locuri de muncă;
4. Creșterea rolului turismului prin investiții directe, promovare și îmbunătățirea serviciilor turistice;
5. Creșterea nivelului de trai al locuitorilor prin diversificarea activităților economice în condițiile conservării patrimoniului natural și istoric;
6. Reducerea șomajului prin îmbunătățirea angajării și a adaptabilității forței de muncă, promovarea oportunităților egale, îmbunătățirea pregătirii și combaterea excluziunii sociale.

Conform PUG-ului Comuna Bucovăț își propune pe termen scurt să demareze proiecte de utilare cu rețele tehnico-edilitare majore (apă, canalizare, electricitate, telecomunicații, gaze, drumuri), să găsească forme juridice de gestionare a acestor rețele și să ofere terenuri pentru construirea de locuințe pentru tinerii căsătoriți. Consiliul Local propune introducerea în intravilan a unor terenuri bine plasate ce oferă oportunități. Pe termen mediu, se dorește continuarea echipării tehnico-edilitare, amenajarea spațiilor publice, optimizarea mobilității locuitorilor și investitorilor, precum și demararea unor proiecte de utilitate publică. Pe termen lung, comuna Bucovăț dorește o integrare individualizată în Metropola Timișoara, punându-și în valoare particularitățile și oferind cât mai multe funcțiuni complementare muncii și locuirii.

